

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

- א. מנחת חוטא הרי היא כחטאת לפיכך קמצה שלא לשמה פסולה מנחת נדבה הרי היא כאשם לפיכך קמצה שלא לשמה כשרה.....1
- ב. שלא בכלי שרת פסולה.....2
- ג. חטאת טעונה סמיכה אף אשם טעון סמיכה.....3
- ד. הפסח שעברה שנתו ושחטו בזמנו לשמו וכן השוחט אחרים לשם פסח בזמנו ... מכשיר.....4
- ה. מותר פסח בא שלמים.....4
- ו. מותר חטאת בא עולה.....5
- ז. מניין לאוכל את הטבל שהוא במיתה.....5
- ח. הפסח ששחטו שחרית בארבעה עשר שלא לשמו רבי יהושע מכשיר כאילו נשחט בשלשה עשר בן בתירא פוסל כאילו נשחט בין הערבים.....7
- ט. מערב ועד בקר תן לה מדתה שתהא דולקת והולכת מערב ועד בקר.....8

דף יא.

א. מנחת חוטא הרי היא כחטאת לפיכך קמצה שלא לשמה פסולה מנחת נדבה הרי היא כאשם לפיכך קמצה שלא לשמה כשרה

כשם שכל הזבחים¹ שנשחטו במחשבת שינוי השם, כשרים, ויקריבם למה שהוקדשו מתחילה, אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה, חוץ מן החטאת

¹ רמב"ם פסולי המוקשין פרק טו הלכה א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

והפסח שאם נעשו במחשבת² שינוי השם פסולין. כמו שהתבאר לעיל דף ב. כך גם כל³ המנחות שנעשו במחשבת שינוי השם כשירות ולא עלו לבעלים, חוץ ממנחת חוטא ומנחת קנאות שאם חשב באחת מארבע⁴ עבודות שלהן⁵ מחשבת שינוי השם פסולות.

שינוי השם במנחה כיצד, כגון שקמץ מנחת נדבה לשם מנחת חוטא, או מרחשת לשם מחבת, או מחבת לשם מרחשת, וכן כל כיוצא בזה.

ב. שלא בכלי שרת פסולה

סדר הבאת⁶ המנחה כיצד, מביא אדם סולת מתוך ביתו בקלתות של כסף או של זהב או של שאר מיני מתכות, כלי שהוא ראוי לכלי שרת, להוציא של עץ שאינו ראוי לכלי שרת⁷, ואם היתה מנחת הסלת נותנה לכלי שרת ומקדשה בכלי שרת, ואם היתה מן המנחות הנאפות אופה אותה שם במקדש, ופותת, ונותן הפתיתין לכלי שרת ונותן עליה שמנה ולבונתה ומוליכה אצל כהן, והכהן⁸ מוליכה אצל המזבח ומגישה במערב בקרן

² מדברי רבינו נראה דכל מחשבה דקדשים הוי אפי' בלא הוצאה בפה. (א"ה וכן הוא דעת הר"ב החינוך פ' צו) אך התוס' בפ"ק דזבחים (דף ד') ד"ה מחשבה נראה דס"ל דכל מחשבה דקדשים צריך הוצאה בפה וקרי לה מחשבה לפי שאין בה מעשה וכ"כ בפ' תמיד נשחט (דף ס"ג) משנה למלך הלכות פסולי המוקדשין פרק יג הלכה א

³ רמב"ם שם הלכה ב

⁴ דע דרש"י בפירוש התורה גבי חטאת היא כתב נקמצה נקטרה לשמה כשרה שלא לשמה פסולה. והקשה הרא"ם דבגמ' מוכח דלא נפסל אלא בקמיצה והאריך בקושיא זו יע"ש. ודבריו הם תמוהים בעיני משום דמתניתין דכל הזבחים שנובחו פשיטא דלאו דוקא זביחה דה"ה לכל שאר העבודות דהיינו קבלה והולכה וזריקה ובפסח וחטאת כל ארבע עבודות אלו פוסלות שלא לשמן וכדאיתא בהדיא בפ"ק דזבחים (דף ז') וגבי מנחות נמי איכא ארבע עבודות דהיינו קמיצה ומתן כלי והלוך והקטרה וכדתנן בפ"ק דמנחות (דף י"ב) ומאי דתנן כל המנחות שנקמצו שלא לשמן לאו דוקא קמיצה דה"ה לשאר העבודות אלא דעבודה קמייתא נקט וה"ה לאינד וכמ"ש התוס' בריש מנחות. ומה שהקשה עוד הרא"ם דהא קי"ל דבהקטרת המנחה פסל מחשבה אשתמיטתיה למרן דבהדיא אמרי' בספ"ק דזבחים (דף י"ג) ובר"פ הקומץ זוטא דמקטיר דמנחה הוי במקום זורק דזבח והסברא נוזרת כן משום דשאני זבח שאף אם לא הוקטרו האימורין אינו נפסל הזבח אבל גבי מנחה האוכל קודם הקטרת הקומץ לוקה ולא הותרו השיריים אלא לאחר שתצית האור ברובו וא"כ דמי לזריקה שלא הותר הבשר אלא לאחר זריקה כדכתיב הים ישפך והבשר תאכל, ומ"מ יש לדקדק בדברי רש"י אמאי נקט הני שני עבודות לבד ולא כתב נמי מתן כלי והלוך. מל"מ שם

⁵ בקמיצה, בנתינת הקומץ בכלי שרת, בהולכת הקומץ למזבח, ובזריקתו על האש. רמב"ם שם פ"ג הלכה ו

⁶ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יג הלכה יב

⁷ כסף משנה שם

⁸ ואינו כשר אלא בכהן כמבואר ברמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה כב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

דרומית מערבית כנגד חודה של קרן ודיו, ואינו צריך שהמנחה עצמה תגע במזבח⁹.

ומסלק את כל לבונתה לצד אחד וקומץ ממקום שנתרבה שמנה שנאמר (ויקרא ב פסוק ב) מִסְלָתָהּ וּמִשְׁמָנָהּ, ונותן הקומץ לכלי שרת ומקדשו בכלי שרת, וקומץ שחלקו בשני כלים אינו קדוש, וחוזר ומקדשו. ומלקט את כל לבונתה ונותנה על הקומץ שבכלי¹⁰ ומעלהו על המזבח ומולחו, ונותנו על גבי האשים בכלי שרת, ואם מנחת כהנים היא אינו קומץ אלא נותן מלח על כלה ומשליך הכל על גבי האשים.

היתה המנחה¹¹ שלא בכלי שרת, או שהיתה קומצה שלא בכלי שרת, או שהעלהו למזבח שלא בכלי שרת¹², או שבללה בשמנה חוץ לעזרה¹³, פסולה עד שתהיה בלילתה בפנים.

ג. חטאת טעונה סמיכה אף אשם טעון סמיכה

⁹ כסף משנה מעד"ק שם.

¹⁰ דין זה הוא פשוט בגמרא דבתהלה נותן הלבונה ע"ג הקומץ שבכלי ואח"כ מקטיר שניהם יחד וראיתי לרש"י בריש הקומץ זוטא שכתב עלה דההיא דלקט לבונה בזר פסולה דלאחר הקטרת הקומץ היה מלקט הלבונה מעל הסלת ומקטירו ע"כ. נראה דס"ל שלא היתה ההקטרה בבת אחת אלא בזה אחר זה והוא תימה בעיני ובפ' צו כתב רש"י שמלקט הלבונה לאחר קמיצה ומקטירו הרי שהליקוט הוא לאחר קמיצה לא לאחר הקטרה וצ"ע. משנה למלך שם

¹¹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יא הלכה ו

¹² תימא רבה, שהוא בעצמו פסק לעיל ספ"ב דקומץ שזרק על גבי האשים בין ביד בין בכלי בין בימין בין בשמאל כשר ע"ש, וזהו פלוגתת הברייתות במנחות שם ואיך פסק כאן כברייתא האחרת. ואין לומר דההעלאה צריך בכלי שרת והזריקה לאישים שלא בכלי שרת, דאינו כן דהכי תניא שם: הקומץ וכו' שהעלין בין ביד בין בכלי וכו' כשירין, ובאידיך ברייתא תניא: קומץ טעון כלי שרת כיצד קומצו וכו' ומעלו ומקטירו בכלי שרת, ותניא שם מקודם דאם העלה שלא בכלי שרת פסול, ופסק כאן כברייתא זו ולעיל פסק כברייתא שם דקומץ שהעלה בין ביד בין בכלי וכו' כשר והיכי מזכי שטרא לבי תרי, וצ"ע. ונהכי"מ הביא כאן ברייתא הפוסלת ולעיל הביא הברייתא המכשרת, וגם הלח"מ שהאריך שם לא הרגיש בסתירה זו. ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קמא סעיף יח

¹³ אף על גב דבללה זר כשירה כמו שיתבאר, מ"מ פנים מיהא בעי כיון דעשייתה בכלי שרת (גמ' ט, א), וכל זה מבואר בגמ' שם (כו, א). שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

קרבן אשם צריך סמיכה, ככל קרבנות בהמה של יחיד¹⁴, שנאמר: (ויקרא ו פסוק י) פְּחֻטָּאת וְכֹאֶשֶׁם, מה חטאת טעונה סמיכה, אף אשם טעון סמיכה¹⁵. ומכיון שהוא קדשי קדשים, מעמידו בצפון ופניו למערב וסומך עליו כסדר סמיכה של קדשי קדשים ומניח שתי ידיו בין שתי קרניו ומתודה עליו עון אשמתו. והשוהט חטאת ואשם צריך שתהיה מחשבתו לשם אותו החטא שבא עליו¹⁶.

ד. הפסח שעברה שנתו ושחטו בזמנו לשמו וכן השוחט אחרים לשם פסח בזמנו ... מכשיר

כבר התבאר במסכת פסחים דף סב: שהפסח אינו כשר אלא אם הכבש או העז בן שנתו¹⁷, ומכיון שעברה שנתו ממילא הוא שלמים, כיון שאינו ראוי לפסח.

ולפיכך אפילו אם שחט בזמנו לשם פסח הרי הוא כשוחט שלמים לשם פסח, וכשר ונוהג בו כשלמים לכל דבריו ואין יוצאים בו חובת קרבן הפסח, וכן השוחט שאר זבחים לשם פסח אפילו שחטן אחר הצות הרי אלו כשרים, ולא עלו לבעלים לשם חובה.

ה. מותר פסח בא שלמים

¹⁴ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ג הלכה ו
¹⁵ ע"י רש"י נדה ע: ד"ה שחיתתו ותוס' קדושין נה: ד"ה ודילמא שאשם אין טעון סמיכה, וע"י פנ"י והמקנה קדושין שם ועיין ערוך לנר נדה שם וז"ל והנה לכאורה ה"א אפשר לומר דתלי בפלוגתא דתנאי דמה דאשם בעי סמיכה יליף בזבחים (יא א) מהיקשא דכחטאת כאשם ושם אמרינן ולרבנן למאי הלכתא וכו' אף אשם טעון סמיכה ע"ש ומשמע דלר"א דמצריך היקשא לענין פסול דנכנס לפנים לית ל"י דאשם טעון סמיכה אבל זה אינו דודאי גם ר"א מודה לזה דאין היקש למחצה שהרי ר"א יליף מהיקש זה ג"כ פסול אשם שלא לשמו והיינו ע"כ משום דאין היקש למחצה ומה דרבנן לא ילפי ג"כ דרשה דר"א מטעם דאין היקש למחצה כבר הקשה בתוס' חדשים ריש זבחים כן ותירץ ולכן הסתירה ברש"י ותוס' צע"ג... וע"י רש"י ותוס' זבחים ה. ושם לג. ותוס' נדה שם ושי"ק לירושלמי נזיר פ"ח ה"ב ד"ה וטעון.

¹⁶ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ד הלכה יא והלכה יד

¹⁷ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק טו הלכה יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

כבר התבאר במסכת פסחים דף ע: ולעיל דף ז: שהמפריש¹⁸ מעות לפסחו והותירו, יביא המותר שלמים ואין המעות חולין מאחר שכבר הקדיש אותן לשם פסח.

דף יא:

ו. מותר חטאת בא עולה

מותר חטאות¹⁹ ואשמות, מותריהם יפלו לנדבה ויקרבו עולות במה דברים אמורים שמותר חטאת לנדבה, בחטאת קבועה, אבל מי שהוא חייב בקרבן עולה ויורד שהפריש מעות לחטאת בהמה והעני, מביא תחתיהם עוף ומחללן על העוף ויהנה מהם.

ז. מנין לאוכל את הטבל שהוא במיתה

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף פג. שמכלל השמנה עשר שמחוייבין מיתה בידי שמים כלומר שימות לפני ששים שנה²⁰, שהן בלא תעשה ויש בהן מעשה שלוקין עליהן הוא האוכל טבל²¹ כיצד, כל אוכל שגידוליו מן הארץ שהוא חייב להפריש ממנו תרומה ומעשרות, קודם שיפריש ממנו נקרא טבל ואסור לאכול ממנו. שנאמר (ויקרא כב פסוק טו) וְלֹא יִחַלְלֻ אֶת

¹⁸ רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ד הלכה י אך הממנה אחרים על פסחו ועל חגיגתו, הרי המעות שיקח מהן בחלקם חולין, אף על גב שהקדישו אותן, היינו שיורא בעלמא דקא משייר שיהיו חולין לבעל הפסח דכי אפרשיה אדעתא דהכי הוא דהפריש ליה אף על פי שזה הפריש טלה לפסחו וזה הפריש מעות לפסחו ולקח ממנו המעות ומנחו על פסחו הרי המעות חולין שעל מנת כן הקדישו ישראל את פסחיהן ואת חגיגתן ואת מעות פסחיהן וחגיגתן.

¹⁹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ה הלכה ט

²⁰ מו"ק כ"ח א

²¹ רמב"ם פ"י מהל' מאכלות אסורות הי"ט, ופי"ט מהל' סנהדרין ה"ב, עיין בערוה"ש תרומות סי' ג סעי' ו שהביא מן הערוך שפי' שטבל לשון טבלא כמו מביא טבלא מרובעת (שולחן מרובע), שכשם שאין ביכולתנו לאכול הטבלא שהוא עין בעלמא, כמו כן אין בידינו לאכול הפירות קודם ההרמה. והערוה"ש פירש, שאולי הוא מורכב מלשון תבל הוא הנאמר בעריות והכוונה שהוא מכוער וטי"ת ותי"ו מתחלפין כידוע, וכן הוא מורכב מלשון בלילה כדכתיב ויבל לחמורים (בשופטים פי"ט פס' כא ועיין רש"י מלכים א פ"ו פס' לח "בירח בול – הוא מרחשון שהעשב בלה בשדה ובוללין לבהמה מן הבית מלשון ויבל לחמורים"), וגם כאן בטבל החולין והתרומה מעורבים זה בזה, והאוכלם כך תבל דהיינו מכוער הוא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

קְדָשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת אֲשֶׁר יִרְמֹזוּ לָהּ, כְּלוּמַר לֹא יִנְהַגוּ בָהֶן מִנְהַג חוּלִין וְעַדִּיין קְדָשִׁים שְׁעִתִּידִין לְהִתְרַם לֹא הוֹרְמוּ.

וְהָאוּכַל כֹּזֵית מִן הַטְּבַל קוֹדֵם שִׁיפְרִישׁ מִמֶּנּוּ תְרוּמָה גְדוּלָה וְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר²², עוֹבֵר בְּלֹא וְלוֹקָה עָלָיו, וְחַיִּיב מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם. שְׁנֵאמַר (שם פְּסוּק ט"ז) וְהִשְׂיֵאוּ אוֹתָם עִוֵן אֲשָׁמָה..

אֲבָל הָאוּכַל מְדַבֵּר שְׁנֵיטְלָה מִמֶּנּוּ תְרוּמָה גְדוּלָה וְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וְעַדִּיין לֹא הִפְרִישׁ מִמֶּנּוּ מַעֲשֵׂרוֹת, וְאִפִּילוּ לֹא נִשְׂאָר בּוֹ אֵלָא מַעֲשֵׂר עֲנִי, הָרִי זֶה לֹקָה מִשׁוּם אוֹכַל טְבַל, וְאִין בּוֹ מִיתָה שְׁאִין עִוֵן מִיתָה אֵלָא בְּתְרוּמָה גְדוּלָה וְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר²³.

וְאִזְהַרָה לְאוּכַל²⁴ טְבַל שְׁלֹא הוֹרְמוּ מִמֶּנּוּ מַעֲשֵׂרוֹת בְּכֻלָּל שְׁנֵאמַר (דְּבָרִים יב פְּסוּק יז) לֹא תוּכַל לְאַכֹּל בְּשַׁעֲרֵיךָ מַעֲשֵׂר דְגָנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וְיִצְהָרְךָ וְגו'. וִי"א²⁵, שְׁכַל שְׁלֹא הוֹפְרִישׁ מִמֶּנּוּ הַמַּתְנֹת הַמְּחֻיְבֹת בֵּין תְרוּמָה וְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר בֵּין שְׂאֵר מַעֲשֵׂרוֹת דְהֵיִינוּ מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן מַעֲשֵׂר שְׁנִי אוֹ מַעֲשֵׂר עֲנִי, חַיִּיב מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם וּמִלְקוֹת. אִם לָקָה מִשׁוּם, נִפְטָר מִחַיִּיב הַמִּיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם²⁶.

²² וּוְדָאִי אִין הַכוּוּנָה שְׁאוּכַל הַחוּלִין קוֹדֵם שֶׁהוֹפְרֵשׁ תְרוּמַת מַעֲשֵׂר, שֶׁהָרִי לֹא מְצִינוּ בְשׁוּם מְקוֹם שְׁצִרִיךְ הַיִּשְׂרָאֵל לְהַמְתִּין עַד שִׁיפְרִישׁ הַלִּוּי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר, אֵלָא הַכוּוּנָה שֶׁהַמַּעֲשֵׂר עֲצָמוּ הוּא טְבַל קוֹדֵם שִׁיפְרִישׁ הַלִּוּי מִמֶּנּוּ תְרוּמַת מַעֲשֵׂר, וְכֵן בְּכַה"ג שְׁאִינוּ מִפְרִישׁ מַעֲשֵׂר הוּא טְבוּל לְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר. (עֲרוּה"ש שֵׁם סְעִי יג).
²³ דוּה רְבִינָן מְקַרָּא דְלֹא תוּכַל לְאוּכַל בְּשַׁעֲרֵיךָ בְּמִכּוֹת טוֹ ע"ב וְלֹא אִיתְרְבִּי אֵלָא לְלֹא אֲבָל לֹא לְמִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם. וְבַהֲשִׁנּוֹת הַרֵאב"ד שֵׁם כְּתָב "סְבֵרָא הִיא זוּ וְהִיא יָפָה בְעֵינֵי מִשׁוּם דְכְּתִיב בְּהַנֶּךָ קְרָאִי קְדָשׁ". וְעִיין בְּכֻסָּף מִשְׁנָה שֶׁהַקְּשָׁה, שֶׁהָרִי גַם בְּמַעֲשֵׂר שְׁנִי כְּתוּב קוֹדֵשׁ וְא"כ בְּטְבוּל לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי הו"ל לְהַתְחַיֵּב מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם. וְעִיין עֲרוּה"ש שֵׁם סְעִי יא שִׁפְרִישׁ "דְּבַמְקַרָּא זֶה דְלֹא תוּכַל לְאוּכַל בְּשַׁעֲרֵיךָ לֹא כְּתִיב גְבִי מַעֲשֵׂר קוֹדֵשׁ שֶׁהָרִי מִיתָה יִלְפִינָן מְקַרָּא דוּלֵא יִחַלְלוּ אֵת קְדָשֵׁי וְכו', וְא"כ לֹא חֵייל מִיתָה רַק עַל תְרוּמָה וְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר דְאִיקְרוּ קוֹדֵשׁ.

²⁴ שֵׁם ה"כ וְהַכ"א

²⁵ רִשְׁיֵי יְבָמוֹת פּו ע"א ד"ה אָף מַעֲשֵׂר וְשֵׁם בְּתוּד"ה אִי מֵהֵתם בְּתִירוּץ הַשְׁנִי וּז"ל שֵׁם רִשְׁיֵי מַסְכַּת יְבָמוֹת דָּף פו עֲמוּד א "אָף מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן טוּבַל – וְאֵע"ג דְּבִדְיָדִיה לִיכָא מִיתָה חַיִּיבִין מִיתָה עַל הַטְּבַל שְׁלֹא הוֹפְרֵשׁ מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן מִמֶּנּוּ. וְכֵן שֵׁם בְּד"ה הַכִּי גְרַסִּינָן "וְקֵאמַר רַחֲמָנָא לֹא תִיכּוּל וְאִי מֵהֵתם ה"א לְלֹא אֲבָל מִיתָה לֹא קַמ"ל".
²⁶ הִנֵּה לְהַרְמַב"ם פְּשִׁיטָא לִיה דְּלוֹקִין עַל לֹא זֶה שְׁחַיִּיב עָלָיו מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם, וְבוּדָאִי כֵן הוּא כְּמוֹ בְּחַיִּיבֵי כְרִיתוֹת דְּלוֹקִין עָלֵיהֶם. וּפְשׁוּט הוּא דְכַשֵּׁם שְׁחַיִּיבֵי כְרִיתוֹת כִּיּוֹן שְׁלִקוּ נִפְטָרוּ מִיְדֵי כְרִיתָתָן כְּדַתְנָן שְׁלֵהֵי מִכּוֹת, כְּמוֹ כֵן בְּחַיִּיבֵי מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם דְּמֵאִי שְׁנֵא, דְּהֵא חַיִּיבֵי כְרִיתוֹת לְמַדְנּוּ זֶה שֵׁם מוֹנְקָלָה אַחִיךָ לְעֵינֶיךָ – כִּיּוֹן שְׁנַקְלָה הָרִי הוּא כְּאַחִיךָ ע"ש, ה"ג בְּמִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם. עֲרוּךְ הַשּׁוּלְחָן הַעֲתִיד לְהַלְכוֹת בִּיאַת מְקַדָּשׁ סִימָן לַח סְעִיָּה ד, וְכ"ב בְּשׁוֹת אַחִיעֶזֶר ח"א – אַה"ע סִימָן כ כְּמַבּוּאֵר בְּל"ת עַה

תְרוּמוֹת וְהַנְצָחוֹת | בְּנֵק הַדוּאֵר ח"ץ 22887389 | וּבִטְלִי 0548027748

לְהַצְטַרְפוֹת לְהַלְכוֹת הַדָּף הַיּוֹמִי לְהַלְכָה לְמַעֲשָׂה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

האוכל²⁷ כזית מטבל של דבריהם או מכלאי הכרם וערלה של חוצה לארץ, מכין אותו מכת מרדות.

ח. הפסח ששחטו שחרית בארבעה עשר שלא לשמו רבי יהושע מכשיר כאילו נשחט בשלשה עשר בן בתירא פוסל כאילו נשחט בין הערבים

כבר התבאר לעיל דף ח. שהפסח ששחטו²⁸ במחשבת שינוי השם, בין ששינה שמו לשם זבח אחר בין ששינהו לשם חולין²⁹, פסול. שנאמר (שמות יב פסוק כז) וְאִמְרָתֶם זֶבַח פֶּסַח הוּא לְה' ³⁰. ויש מכשירים³¹ בנשחט לשם חולין.

²⁷ רמב"ם שם הכ"א

²⁸ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק טו הלכה יא יב

²⁹ במל"מ שם כתב ועיין ברכת הזבח (דף ב' ע"א) שתמה על רבינו בדין זה דלשם חולין פסול. ובהר המוריה לא ידעתי מ"מ מניין למד רבינו בן והנה י"ל דמ"מ אף שאינו פסול גמור מ"מ שם פסול אית ביה דאינו מרצה מיהת וכמש"כ בהלכה ד' בחטאת וה"ה בכל הובחים דבזבחים מ"ו ב' משמע דבכולהו אינו מרצה. ובאו"ש כתב הנה הסברא נכונה, דבשחיטה אשכחן לשם חולין, דלא שייך בשאר עבודות, דליתנהו בחולין, דלאו בני קבלת הדם ושאר עבודות נינהו, רק שחיטה איכא בחולין דמתרת לאכילה, ומה"ט פירשו בתוס' (יומא מ"ב ע"א ד"ה שחיטה) שחיטה לאו עבודה וא"כ בקרבנות דעיקרן לצורך עבודות גבוהה הוי, שפיר אמר דכיון דרחוק היחס בין הקרבנות לחולין, דבחולין השחיטה הוא לאכילה בלבד, להתיר מידי נבילה ואבר מן החי, לכן לא אתי מחריב בה, דרק קדשים מחללין קדשים, הואיל וקרוב היחס אצלם, לכן מפסיד צורת הקרבן, אבל לא חולין, דרחוק יחס השחיטה, דכאן בא להתיר לאכילה, וכאן עיקרו צורך גבוה, ולכן אם כי לא עלה לבעלים לחובה בכ"ז להפסיד צורת הקרבן לא מצי, וזה בחטאת, דעיקרו אינו בא רק לכפר, ולזריקת דמו לגבוה, והאכילה בו ענין טפל ואינו עיקר כלל, אבל פסח שכן הוא נשתנה מכל קרבנות שבתורה שעיקרו אינו אלא לאכילה, שלא בא מתחלתו אלא לאכילה (לשון המשנה פ"ז דפסחים (ע"ו ע"ב)) ולכן נאכל כשהוא בא בטומאה, ואם נטמא הבשר אינו זורק הדם, ואם שחטו שלא לאוכליו פסול, וכיון דאצלו האכילה הוי עיקר כמו הזריקה א"כ כי שחט לשם חולין הוי בת מינה ומחריב בה, שמפסיד צורת הקרבן, דייחס חולין ששחיטה בהו רק לאכילה קרוב מאוד לייחס השחיטה בפסח, שמועיל שיאכל לבעליו, שזה מעיקרי צורך צורת הפסח, וזה סברא נכונה. הקרן אורה והזבח תודה כתבו בכאור שיטת הרמב"ם דכיון ששחטו לשם חולין הוי כמו ששחטו שלא לאוכליו, ומקשה באבן האזל וטעם זה אינו מבורר דהא גם אם שחטו לשם חולין יכולים הבעלים לאכול רק שאחרים ג"כ יוכלו לאכול, א"כ הוי כמו לאוכליו ושלא לאוכליו.

³⁰ אפשר שהטעם מדכתוב ביה לה' משמע דלשם חולין פסול. כס"מ שם

³¹ עיין תוס' זבחים ב' א' ד"ה לשם גבוה וכו' משמע כן דפסח וחטאת דין אהר להם ובזבחים י"ג א' ובפסחים נ"ט ב' משמע נמי דלא כרבינו, ובתוס' זבחים ב' א' ד"ה לשם וכו' משמע דהא דאין חולין מחללין קדשים נהג בכל הקדשים וז"ל ואף על גב דדרשינן בגמרא קדשים מחללין קדשים ואין חולין מחללין קדשים ולא מיפסלו שאר קדשים שלא לשמן מ"מ שייך בהן חילול משום פסח וחטאת דמיפסלו עכ"ל מבואר מזה דקאי ג"כ על אינך קדשים ולפ"ז הא דאין חולין מחללין קדשים היינו דעלו לשם בעליהן ג"כ וצ"ע בדין זה שאם שחט שאר

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

במה דברים אמורים ששחטו בזמנו שהוא יום ארבעה עשר בניסן, אבל אם שחטו שלא בזמנו במחשבה שלא לשמו כשר. שלא לשם בעליו, נעשה כמי שאין לו בעלים בזמנו ופסול.

וכבר התבאר במסכת פסחים דף ס: שפסח ששחטו בשאר ימות השנה לשם קרבן אחר כשר, ושם שלמים עליו, ואם שחטו לשם פסח או סתמא פסול³². ואם שחטו לשמו ושלא לשמו כשר³³.

שחטו ביום י"ד בניסן שחרית שלא לשמו או לשמו ושלא לשמו, ו"א³⁴ שהרי הוא פסול, שנחשב זה זמנו כיון שהוא יום הקרבת הקרבן. וי"א³⁵ שדינו כשאר ימות השנה כיון שטרם הגיע זמנו. אך אם שחטו לשמו לכו"ע פסול³⁶.

ט. מערב ועד בקר תז לה מדתה שתהא דולקת והולכת מערב ועד בקר

כבר התבאר במסכת פסחים דף נט. וביומא דף טו. שמהנאמר בפרשת תצוה (שמות כז פסוק כא) פֶּאֱהָל מוֹעֵד מְחֻיָּן לְפָרְכַּת אֲשֶׁר עַל הָעֵדֻת יַעֲרֹךְ אֶתְּוֹ אֶהְרֹן וּבְנָיו מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר לְפָנַי ה' חֲקַת עוֹלָם לְדֹרֹתָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכֵן בְּסוֹף אֲמֹר כְּתִיב (ויקרא כד פסוק ב – ג) צוֹ אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ פְּתִית לְמָאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד וְגו' יַעֲרֹךְ אֶתְּוֹ אֶהְרֹן מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר לְפָנַי ה' תָּמִיד חֲקַת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם וְגו'. נצטוו בזה הכהנים להדליק בכל יום שבעה נרות במנורה שבמקדש³⁷.

קדשים לשם חולין אם עלו לבעלים לשם חובה ועיין צ"ח פסחים ע"א ב' מש"כ לחלק בעין זה בין עולה דעלה לבעלים ובין חמאת דלא עלה לבעלים יעו"ש היטב. הר המוריה שם

³² ליקומי הלכות זבחים ו: בתורת הקדשים אות ק והרמב"ם ל הזכירו אלא הזכיר רק ביום י"ד ועיין צ"ח כאן שעורר על זה ולדעתו פסח בשאר ימות השנה חוץ מיום י"ד בין לשמו ובין שלא לשמו כשר "דס"ל דבשום פעם בשאר ימות השנה פסח לא בעי עקירה ואפי' שחטו לשם פסח כשר, דשלמים לשם פסח שחמ".

³³ זה פשוט שזה הלכה פסוקה היא ולא מצינו בש"ס חולק על דברי רבא צ"ח על דף זה

³⁴ דעת הרמב"ם שם

³⁵ דעת הראב"ד שם וכן דעת תוס' פסחים ס: ד"ה בשאר דר' יהושע הוא מרא דגמרא טפי מבן בתירא וסתמא דגמ' מנחות מז: סייעתו לדידהו. לקומי הלכות ו:

³⁶ רמב"ם שם הלכה יא

³⁷ רמב"ם ספר המצוות עשה כה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ומצוה לתת בה שמן, וכמה שמן הוא נותן לכל נר³⁸, חצי לוג שמן שנאמר מערב עד בקר תן לו כמדה שייהיה דולק מערב עד בקר. ושיערו חכמים שזה השעור יספיק בלילי טבת הארוכים³⁹. ובלילות הקיץ י"א שאם דלק שעה או שעתיים בבוקר אין בכך כלום⁴⁰.

כך הוא סדרן של דברים בערב מדליקים שבעת הנרות, ואם היו דלוקים מכבם ומדליקם, דכתיב (שמות ל פסוק ח) וּבְהֶעֱלֹת אֶהְרֵן אֶת הַנֵּרוֹת בֵּין הָעֶרְבִים. מכאן⁴¹ אנו למידין ג"כ שאם כבתה אינו זקוק להן להדליקן עד הערב, כלומר שבאם דלקו ע"י נס כל היום טוב, ואם לאו אינו זקוק להדליקן ביום, שאלו כן, היה נותן בהם שמן כדי מדת יום ומדת לילה שהתורה לא תסמוך על הנס. ובנר מערבי בלבד הוא שהקפידה תורה להיות דולק והולך תמיד דכתיב לְפָנַי ה' תָּמִיד אוֹתוֹ שֶׁלִּפְנֵי ד' יהיה תמיד, כדתניא בספרי לפני ד' תמיד שיהא נר מערבי תדיר שממנו מדליק את המנורה בין הערבים.

וי"א שמלבד הנר המערבי אם מצאן דולקים בבוקר מכבם ומדשנם ומשאירם כך עד שמדליקם בערב⁴². ולפי קצור הלילות היו עושין הפתילות גסות שלא ישאר מן השמן כלל למחר⁴³, כלומר שבקיץ היו עושים פתילות גסות שיכלה השמן מהר ובחורף פתילות דקות שיכלה לאט.

³⁸ רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ג הלכה יא

³⁹ חינוך צח

⁴⁰ רש"י שבת כב: ד"ה כמדת, הרא"ם שם בפ' תצוה, מהר"י קורקוס על הרמב"ם כאן, ושו"ת רשב"א המובא להלן.

⁴¹ הרשב"א ז"ל בתשו' סי' שט ועיין תו"ט תמיד ג ט שכתב שעין זה דעת רש"י בפ' שתי מדות דף פ"ה ובפי' התורה נראה בדעת האחרונים. וכן נראה דעת הראב"ד בפ"ב מה' עיי"כ. וכן דעת אונקלוס. דלא כרמב"ם שיש לו שיטה אחרת לגמרי בזה ועיין בערוך השולחן העתיד הלכות תמידין ומוספין סימן קו סעיף ג שפי' בדעת הרמב"ם שאם כבו צריך להדליקם בבוקר, והוסיף שלדעת הרמב"ם מצוה בבוקר לדשנם ולהטיבם גם אם מצאם דלוקים כלומר אם המה דולקים יתקנם מעט מהאפר ובהגבהת הפתילה אלא אם כבו ידליקו אחרים, ⁴² הר"ב והמפרש תמיד ג ט, וברש"י עה"ת פ' תצוה שם כתב "ואם יותר אין בכך כלום" ופי' הרא"ם "כגון בלילות הקצרים הנותר מהשמן יהא דולק והולך גם ביום, ואין בכך כלום". אך ברש"י רש"י יומא דף טו. ד"ה תן לה "ואם יותר בקצרה יותר" משמע שהכונה אם יותר מהשמן אחר שכבה יותר, ובמנחות פט. ד"ה ושיערו כתב רש"י פי' ראשון "וכן נותן אפילו בליל קצר ומה שנשתיר בבוקר זורק לחוץ" ועל זה הקשו בעלי התוס' בהומש שם שלא מסתבר שיזרקו שמן הנותר.

⁴³ בירושלמי יומא פ"ב ה"ב, רש"י מנחות פט. שם בפ' השני ותוס' שם ד"ה ושיערו, בעלי התוס' על התורה פ' תצוה שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

